

בדרך לקחת הלוואה?

שווה לדעת

עצות לצרכנות בנקאית
ממומחי הפיקוח על הבנקים

10 שאלות שמומלץ לשאול את עצמך טרם לקחת הלוואה

6 האם בחרתי בחוכמה? האם קיימות חלופות זולות יותר?

1 למה הלוואה?

7 מה לא כדאי עבורי מבחינה כלכלית?

2 האם אני יכול לקחת הלוואה?

8 מה עלול להיות מסוכן עבורי?

3 האם ההלוואה היא האפשרות הטובה ביותר עבורי?

9 האם אני מכיר את זכויותיי?

4 לאיזה סכום אני זקוק, ולאיזו תקופה?

10 מה לעשות אם נפגעתי או נקלעתי לקשיים כלכליים?

5 האם אני יודע כמה תעלה לי הלוואה?

1

למה הלוואה?

קח זמן לחשוב ולהתכונן: אל תמהר לקבל החלטות.

הגדר לעצמך היטב את מטרת הלוואה. תשקול, האם אתה באמת צריך את הלוואה ותוודא שבאמת מדובר בהכרח. זכור, על הלוואה משלמים.

השתדל להימנע מהלוואות לכיסוי הוצאות שוטפות, כמו קניות מצרכים במרכולים או רכישות לא מוגדרות בכרטיס אשראי. חשוב ממה נובע הצורך בהלוואה. אם ההוצאות שלך עולות על ההכנסות באופן קבוע – האם הלוואה היא הפתרון הטוב ביותר? אולי יש אפשרות להקטין את ההוצאות, לוותר על דברים לא הכרחיים?

היזהר במיוחד אם זו כבר לא הלוואה הראשונה שלך לצריכה שוטפת.

חשוב מאוד למסור לבנק את מטרת הלוואה שכן המידע יאפשר לו להתאים בעבורך פתרון אשראי נכון. כך למשל אם מטרת הלוואה היא רכב – אזי הלוואה ייעודית בשיעבוד רכב עשויה להיות פתרון זול יותר עבורך.

לעיתים נציגי הבנקים או גופים פיננסיים שאינם תאגידי בנקאיים, פונים אליך ומציעים אשראי. אל תקבל החלטה במהירות!

- אם אין לך צורך באשראי, תרגיש בנוח לסרב. באפשרותך גם לבקש מהנציג שהתקשר אליך לסמן שאינך מעוניין בפניות יזומות (רשימת "אל תפנו אליי"), כדי שאותו בנק לא יפנה אליך יותר בהצעות מסחריות.
- אל תהסס להשיב לנציג שאתה רוצה לחשוב ותחזור אליו מאוחר יותר, אחרי שתבדוק את הצרכים שלך או הריביות אצל המתחרים.

2

האם אני יכול לקחת הלוואה?

היה מודע למצבך הכלכלי - אם יש לך הכנסות סבירות ולא חווית בעבר קשיים שבגללם נמנעת מלפרוע את התחייבויותיך לבנקים או לספקים אחרים, רוב הסיכויים הם שתוכל לקבל הלוואה. תקלות שחווית בעבר בפירעון חובות מתועדות בחברות לנתוני האשראי, והחל מאפריל 2019 גם במערכת לשיתוף בנתוני אשראי שמנוהלת בבנק ישראל.

האם הבנק חייב לתת הלוואה ומדוע הוא מסרב? הבנק לא חייב לתת שירותי אשראי ללקוח. סירובו נובע על פי רוב מניסיון שלילי בעבר או מהערכה כי תתקשה לעמוד בפירעון החוב בעתיד. אם מספר בנקים סירבו לתת לך הלוואה, כפי הנראה תתקשה לפרוע את ההלוואה ואתה עלול להסתבך בחובות. **אם זה המצב, תשקול היטב בטרם תפנה לגורם פיננסי אחר לקבלת ההלוואה!**

עם זאת, אם אתה חושב שהבנק פועל משיקולים לא ענייניים, תוכל לפנות לנציב תלונות הציבור של הבנק, ואם העניין לא ייפתר - ליחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

האם תוכל לפרוע את ההלוואה? חשוב מאוד שתבדוק את נטל ההוצאות החודשי המוטל עליך. מומלץ לרכז את ההוצאות שלך, כדי לחשב את ההכנסה הפנויה וכדי לוודא שתוכל לפרוע את ההתחייבויות שלך. ניתן להיעזר ב"תעודת זהות בנקאית" (דיווח שנתי שנמסר על ידי הבנק), כדי להעריך את ההוצאות הבנקאיות.

כמו כן, באפשרותך להפיק דוח ריכוז הנתונים ממערכת נתוני אשראי שכולל התחייבויות גם כלפי גופים חוץ בנקאיים ולא רק בנקים וחברות כרטיסי אשראי. ניתן להפיקו אחת לשנה ללא תשלום.

השאר כרית ביטחון להוצאות בלתי צפויות או להכבדת נטל התשלומים בעקבות התייקרויות ובעקבות עליה אפשרית בריבית המשתנה.

זכור - אי פירעון הלוואה או חריגה ממסגרת אשראי עלולים לגרור תשלום ריבית פיגורים גבוהה, הליכי הוצאה לפעול ופגיעה בדירוג האשראי שלך.

3

האם ההלוואה היא האפשרות הטובה ביותר עבורי?

שקול את האפשרות להשתמש בפיקדון או בכסף זמין בעובר ושב – למרות שהשקעת מאמצים רבים בחיסכון, קח בחשבון שמבחינה כלכלית, בדרך כלל יותר משתלם להשתמש בכספי הפיקדון מאשר לקחת הלוואה. הריבית המשולמת לך בפיקדון ברוב המקרים נמוכה משמעותית מריבית שתשלם בהלוואה.

שקול מהו מוצר האשראי הנכון בעבורך - הגדלה זמנית או קבועה של מסגרת אשראי או הלוואה.

4

לאיזה סכום אני זקוק, ולאילו תקופה?

קח הלוואה אך ורק בסכום שאתה זקוק לו באמת. **זכור: אין כסף בחינם!** על כל שקל שתיקח תצטרך לשלם ריבית.

קח הלוואה לתקופה סבירה המאפשרת לך פירעון נוח, אך אל תאריך מעבר לכך, גם אם הבנק מציעים לך לעשות כן.

זכור: ככל שתיקח הלוואה לתקופה ארוכה יותר, כך תשלם עבורה מחיר גבוה יותר!

הדוגמה הבאה תמחיש את ההבדלים:

בהלוואה של 20,000 ₪ בריבית בשיעור 6%, בתשלומים חודשיים קבועים, תשלם כ-3,200 ₪ בגין ריבית כשתקופת ההלוואה היא 5 שנים; וכ-2,500 ₪ - כשהתקופה היא 4 שנים. כלומר, **ההלוואה ל-5 שנים יקרה ב-700 ₪ מההלוואה ל-4 שנים.**

5

האם אני יודע כמה תעלה לי ההלוואה?

בדוק כבר בהתחלה את מחיר ההלוואה: כשאתה לוקח הלוואה, כמו בכל עסקה, קריטי שתדע בוודאות את המחיר הכולל (או במילים אחרות, "העלות האפקטיבית") של ההלוואה. המחיר הכולל עשוי להיקבע על ידי הרכיבים הבאים:

ריבית

- **בדוק את שיעור הריבית בהלוואה.** הריבית מוצגת באחוזים. נניח 6%.

מושג שחשוב להכיר!
"ריבית הפריים": זו ריבית בנק ישראל בתוספת 1.5%. ריבית זו יכולה להשתנות בכל עת, ואם היא תעלה, אז תשלם יותר בגין הלוואה שמבוססת על "ריבית הפריים".

- **בדוק את הסכום בשקלים שתשלם בגין הריבית בהלוואה** במשך כל תקופת ההלוואה (למשל, על הלוואה של 20,000 ₪ ל-5 שנים בריבית בשיעור 6%, תשלמו בסך הכל כ-3,200 ₪ בגין ריבית).

- **קח בחשבון שריבית שאינה קבועה עלולה לעלות בעתיד:** ווידא האם הריבית היא "קבועה" (נקובה במספר בלבד, לדוגמה 7%) או "משתנה" (נקובה באמצעות נוסחה, לדוגמה P+5% או פריים בתוספת 5%).

- **הכר את מושג ריבית הפריים (במסגרת):** כיום רוב ההלוואות הצרכניות מועמדות בריבית משתנה שמבוססת על "ריבית הפריים". ריבית זו יכולה להשתנות בכל עת.

כשאתה לוקח הלוואה בריבית משתנה, אתה לוקח סיכון שהריבית תעלה. קיימות גם הלוואות בריבית קבועה שלא תשתנה עד סוף ההלוואה, אולם הלוואות אלה יכולות להיות יותר יקרות (ריבית קבועה היא כמו ביטוח נגד העלאת ריבית).

- **ברר האם קיימת הצמדה:** כיום רוב ההלוואות הצרכניות אינן צמודות למדד כלשהו. אולם קיימות גם הלוואות הצמודות למדד המחירים לצרכן והלוואות הצמודות למטבע חוץ. תנקוט במשנה זהירות אם מציעים לך הלוואה במטבע חוץ או הצמודה למטבע חוץ – לא ניתן לחזות איך ישתנה שער החליפין של המטבע, והתשלום בגין ההלוואה יכול לעלות באופן בלתי צפוי.

- **מציעים לך הלוואה ללא ריבית?** היה זהיר! בדרך כלל הדבר נעשה למטרה מסחרית מוגדרת. בדוק היטב מהי משמעות ההתחייבות שתיקח על עצמך בתמורה. למשל, אתה עשוי להתחייב לנהל חשבון באותו בנק במשך תקופה מסויימת, או להעביר משכורת בסכום שלא יפחת מרמה מסויימת. האם תעמוד בהתחייבויות אלה? האם כדאי לך?

עמלות

- הלוואה למשק בית או לעסק קטן עד 100 אלף ₪ פטורה מעמלת טיפול באשראי ובטחונות, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

- הכר חלק מהעמלות הרלוונטיות – ראה מסגרת.

הלוואה בסכום העולה על 100,000 ₪ מחוייבת ב-"עמלת טיפול באשראי ובטחונות".

בנוסף, קיימת גם לעיתים עמלת פירעון מוקדם, שיכול שתחויב בה אם תרצה לפרוע את ההלוואה פירעון מוקדם.

"ייתכנו הוצאות נוספות: בהלוואות המובטחות במשכון או שיעבוד נכס (בדרך כלל רכב או פקדון) אתה עשוי לשלם גם אגרה לרשם המשכונות.

שים לב: הבנק חייב לגלות לך את העלות האפקטיבית (המחיר הכולל) של ההלוואה המשקפת גם ריבית, וגם עמלות שתשלם (גם הוצאות רישום, אם ישנן כאלה, הנגבות על ידם).

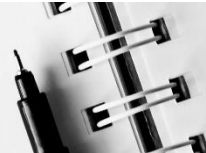
מושגים שחשוב להכיר!

"עמלת טיפול באשראי ובטחונות":

עמלה הנגבית בעבור טיפול בהעמדת הלוואה או מסגרת אשראי מעל 100,000 ₪.

"עמלת פירעון מוקדם":

עמלה הקבועה בתעריפון העמלות של הבנקים ומשולמת כאשר הלוואה מעוניין לפרוע את ההלוואה טרם זמנה.

6

האם בחרתי בחוכמה? האם קיימות חלופות זולות יותר?

בצע סקר שוק, שקול חלופות ובוחר, במידת האפשר, באפשרות הזולה ביותר – כיום מוצעות הלוואות בבנקים (גם אם אינך מנהלים שם חשבון עובר ושכ), בחברות ביטוח, קרנות השתלמות וקופות גמל, ובגופים פיננסיים נוספים. התנאים עשויים להשתנות וחשוב להשוות ולקבל את התנאים הטובים ביותר.

בדוק איך ניתן להוזיל את הריבית. ניתן להוזיל את הריבית באמצעות שיעבוד נכס. דרוש מידע מהבנק על אפשרות לשעבד פיקדון קיים או רכב ועל השפעת השיעבוד על שיעור הריבית.

ברר מהן ההטבות המגיעות לך בריבית - זכותך לקבל מידע אמין ומלא מהבנק בדבר הנחות או הטבות המגיעות לך כתוצאה מהיותך חלק מקבוצת לקוחות, כמו: חייל או סטודנט, או מכוח הסכמים מיוחדים עם הבנקים הקיימים לחלק ממגזרי השכירים או העצמאים.

כדאי להתמקח: שוקל לקחת אשראי במוקד טלפוני, באפליקציה, באינטרנט או במכשיר אוטומטי? אם יש לך זמן ואפשרות, בדוק עם נציג הבנק אם אפשר לקבל הנחה. **אל תהסס להתמקח על ריבית ועל עמלות, בייחוד אם אתה לקוח טוב ומתנהל באופן תקין.**

7

מה לא כדאי עבורי מבחינה כלכלית?

לא כדאי למחזר הלוואות זולות בהלוואה יקרה – מחזור הלוואות הוא פירעון הלוואה או הלוואות קיימות באמצעות הלוואה חדשה. אין כל טעם כלכלי בפירעון הלוואות ישנות בהלוואה יקרה יותר, אלא אם אתה חווה קשיים כלכליים ונדרש לפריסת אשראי לתקופה ארוכה יותר, במטרה להקל על פירעון החובות. חשוב שתשווה גם את שיעורי הריבית בהלוואה הקיימת והמוצעת, וגם את הסכומים הכוללים שתשלם בגין הריבית.

לא כדאי לקחת הלוואה לכל מטרה לרכישת רכב – בדרך כלל הלוואה ייעודית לרכישת רכב בשיעבוד רכב תהיה זולה מהלוואה רגילה.

לא כדאי לקחת הלוואה כדי לכסות יתרה שלילית בחשבון עובר ושב, אם אתה מתכוון לנצל את המסגרת שוב – אתה רק מגדיל את נטל האשראי הכולל שלך ואת הסכום הכולל שתשלם לבנק בגין ריבית. הלוואה לכיסוי חוב בעו"ש היא צעד הגיוני אם אתה מקטין או מבטל את מסגרת האשראי.

לא כדאי לקחת הלוואה כאשר קיימת אפשרות להשתמש בכספים פנויים בחשבון עובר ושב או בכספי פיקדון נזיל שכן בדרך כלל הריבית שתשלם בהלוואה גבוהה משמעותית מזו שתקבל בפיקדון. גם אם הפיקדון אינו נזיל, ונציג הבנק אומר לך שכדאי לקחת הלוואה בגלל קנס שבירה בפיקדון, בקש סכום מדויק של קנס השבירה והשווה אותו עם סכום הריבית שתשלם בהלוואה.

8

מה עלול להיות מסוכן עבורי?

מסוכן לסמוך על הלוואות למימון רמת חיים מעבר ליכולת – אם זו לא הפעם הראשונה שאתה נוטל הלוואה כדי לכסות הוצאות שוטפות, יתכן שאתה בדרך להסתבכות כלכלית.

מסוכן לקחת הלוואה שאתקשה להחזיר – אי פירעון הלוואה עלול להכניס אותך לקשיים כלכליים, ולהביא להליכי הוצאה לפעול, הורדת דירוג אשראי ובעיות נוספות.

עלול להיות מסוכן לשעבד דירת מגורים יחידה כדי לקחת הלוואה שאיננה הלוואה לדיור – דירת מגורים היא הנכס החשוב ביותר והיקר ביותר שיש למשק בית. שקלו היטב האם נכון לסכן אותו במקרה של קושי בפירעון ההלוואה.

מסוכן לקחת הלוואה צרכנית במטבע חוץ או צמודה למטבע חוץ – לא ניתן לחזות איך ישתנה שער החליפין. התשלום בגין ההלוואה יכול גם לעלות באופן בלתי צפוי, ולגרום לחוסר יכולת פירעון.

עלול להיות מסוכן לקחת הלוואה לצורך סיוע לאדם אחר שכבר חווה קשיים כלכליים. זכור שגם אצלך יכולות לצוץ הוצאות בלתי צפויות.

9

האם אני מכיר את זכויותיי?

זכותך לקבל מידע מלא על תנאי האשראי ועל הפקדונות שקיימים בחשבון כבר בתחילת השיחה שבה מוצע לך שירות אשראי: ריבית, תקופה, תשלום חודשי. זכותך לקבל הן את שיעור הריבית השנתית והן את הסכום הכולל שתשלם בגין ריבית.

זכותך לקבל מידע על כל תנאי העסקה, ובמיוחד על מחיר העסקה.

זכותך לקבל שהות זמן מספקת כדי לשקול את ההצעה או לעשות סקר שוק – אם נתקלת בלחץ מצד מי שמציע לך אשראי, לקבל החלטה מיידית, מומלץ לנהוג בזהירות ולא להיכנע ללחץ.

זכותך לנהל משא ומתן ולבקש הנחה – אף כי אין על הבנק חובה להציע לך הנחה, פעמים רבות הבנק יהיה מוכן להוזיל את שיעור הריבית על האשראי, במטרה לשמור על לקוח טוב.

אתה זכאי לפטור מעמלות להלוואות עד 100 אלף ₪. בתכנון הלוואה, היה מודע לכך שכל סכום הלוואה עד 100 אלף ₪ פטור מתשלום עמלה בגין העמדת הלוואה (אך בדרך כלל אינו פטור מעמלת פרעון מוקדם).

זכותך לא להיות מוטרד בהצעות אשראי. עליך להודיע לבנק שלך שאינך מעוניין עוד בקבלת פניות יזומות מצידם. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים, הבנקים נדרשים לא לפנות ללקוחות בהצעות אשראי יזומות לאחר קבלת הודעה כזו.

10

מה לעשות אם נפגעתי או נקלעתי לקשיים כלכליים?

נתקלת בפניה לא הוגנת בסניף, בטלפון או בערוץ דיגיטלי? הפניה היתה טורדנית? ניסו לשכנע אותך לקחת הלוואה למרות שלא גילית עניין? לא נתנו לך גילוי מלא? לא הסבירו לך על פערי הריבית בין פקדונות לאשראי? אם אתה חש נפגע, תעד את השיחה ואל תהסס להתלונן לנציב תלונות הציבור של הבנק ואם העניין לא ייפתר – לפיקוח על הבנקים.

נקלעת לקשיים כלכליים? צור קשר עם נציג הבנק ושתף אותו בקשיים. בשיחה כזו ניתן להתאים פתרון אשראי שיאפשר פריסת חוב והקלה בנטל התשלומים. אם אינך שבע רצון מאופן הטיפול בפנייתך בסניף או במרכז גבייה – באפשרותך לפנות לנציב תלונות הציבור של הבנק.